

Métrodóros z Lampsaku

Testimonia DK 61 A

A 1 = Platón, Ion 530cd

Máš pravdu, Sókrate; mně aspoň dala tato část mého umění nejvíce práce a mám za to, že umím nejkrásněji ze všech lidí mluvit o Homérovi, takže ani Métrodóros z Lampsaku ani Stésimbrotos z Thasu ani Glaukón ani nikdo jiný z kterékoli doby nedovedl povědět tolik krásných myšlenek o Homérovi, jako já.

οἶμαι κάλλιστα ἀνθρώπων λέγειν περὶ Ὅμηρου, ὡς οὔτε Μητροδωρος ὁ Λαμψακηνὸς οὔτε Στησίμβροτος ὁ Θάσιος οὔτε Γλαύκων οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν πώποτε γενομένων ἔσχεν εἰπεῖν οὕτω πολλὰς καὶ καλὰς διανοίας περὶ Ὅμηρου, ὅσας ἐγώ.

A 2 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum II, 11

Zdá se, jak praví Favórinos v *Rozmanitých příbězích*, že [Anaxagorás] byl první, kdo o Homérových básních prohlásil, že jednají o zdatnosti a spravedlnosti. Tímto výrokem se prý obšírněji (viz A 5?) zabýval Métrodóros z Lampsaku, jeho známý, který také první vážně studoval tohoto básníka z přírodně filosofického hlediska.

Δοκεῖ δὲ [Anaxagoras] πρῶτος, καθά φησι Φαβωρίνος ἐν Παντοδαπῇ ἱστορίᾳ (FHG III, 581), τὴν Ὅμηρου ποίησιν ἀποφήνασθαι εἶναι περὶ ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης· ἐπὶ πλεῖον δὲ προστῆναι τοῦ λόγου Μητροδωρον τὸν Λαμψακηνὸν γνῶριμον ὄντα αὐτοῦ, ὃν καὶ πρῶτον σπουδάσαι τοῦ ποιητοῦ περὶ τὴν φυσικὴν πραγματείαν.

A 3 = Tatianos, *Oratio ad Graecos* 21, 3, 2-12

Také Métrodóros z Lampsaku ve spise *O Homérovī* postupuje příliš jednoduše, když všechno převádí alegorii. Říká totiž, že Héra, ani Athéna, ani Zeus přece nejsou těmi, za které je obvykle považujeme, když jim zasvěcujeme sakrální okrsky a temena; jsou totiž podstatami přírody a principy uspořádání světa. Že také Hektór, Achilleus a zjevně i Agamemnón (...).

καὶ Μητρόδωρος δὲ ὁ Λαμψακηνὸς ἐν τῷ Περὶ Ὅμηρου λίαν εὐήθως διείλεκται, πάντα εἰς ἀλληγορίαν μετάγων. οὐτε γὰρ Ἥραν οὐτε Ἀθηνᾶν οὐτε Δία τοῦτ' εἶναί φησιν ὅπερ οἱ τοὺς περιβόλους αὐτοῖς καὶ τεμένη καθιδρύσαντες νομίζουσιν, φύσεως δὲ ὑποστάσεις καὶ στοιχείων διακοσμήσεις. καὶ τὸν Ἐκτορα δὲ καὶ τὸν Ἀχιλλέα δηλαδὴ καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ πάντας ἀπαξαπλῶς Ἑλληνας τε καὶ βαρβάρους σὺν τῇ Ἑλένη καὶ τῷ Πάριδι τῆς αὐτῆς φύσεως ὑπάρχοντας χάριν οἰκονομίας ἐρεῖτε παρεισῆχθαι οὐδενὸς ὄντος τῶν προειρημένων ἀνθρώπων.

A 4/1 = Hésychios, *Lexicon*, alfa 299

O Agamemnonovi mluvil Métrodóros alegoricky jako o aithéru.

Ἀγαμέμνονα τὸν αἰθέρα Μητρόδωρος εἶπεν ἀλληγορικῶς.

A 4/2 = Filodémos, *Peri eusebeias*, Voll. Herc. c. alt. VII, 3f. 90 (Gomperz, Wien. Sitz. Ber. ph. h. Cl. 116, 14)

(...) Agamemnona pokládal za aithér, Achillea za Slunce, Helenu za zemi, Alexandra za vzduch, Hektora za Měsíc – a podobně nazval i ostatní. Pokud jde o bohy, prohlásil Démétér za játra, Dionýsa za slezinu a Apollóna za žluč.

καὶ περὶ νόμων καὶ ἔθισμῶν τῶν παρ' ἀνθρώποις, καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα μὲν αἰθέρα εἶναι, τὸν Ἀχιλλέα δ' ἥλιον, τὴν Ἑλένην δὲ γῆν καὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἀέρα, τὸν Ἔκτορα δὲ σελήνην καὶ τοὺς ἄλλους ἀναλόγως ὠνομάσθαι τούτοις. τῶν δὲ θεῶν τὴν Δήμητρα μὲν ἦπαρ, τὸν Διόνυσον δὲ σπλήνα, τὸν Ἀπόλλω δὲ χολήν.

A 5 = Porfyrios, Quaestiones homer. in K 252 (πλέω νύξ) I; 147, 18 Schrad.

Μητρόδωρος (?) μὲν οὖν τὸ „πλεῖον“ δύο σημαίνειν φησὶ παρ' Ὀμήρωι· καὶ γὰρ τὸ σύνηθες, ὡς ὅταν λέγηι „νώτου ἀποπροταμών, ἐπὶ δὲ πλεῖον ἐλέλειπτο“ (θ 475) καὶ „ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο χεῖρες ἐμαὶ διέπουσι“ (Α 165), σημαίνει[ν δὲ] καὶ τὸ πληρὲς ὡς ἐν τῶι „σὸν δὲ πλεῖον δέπας αἰεὶ ἔστηκε“ (Δ 262) καὶ ἐν τῶι „πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι“ (Β 226). νῦν οὖν τὸ ἄπλεον ἄντι τοῦ πληρὲς εἰρησθαι.

A 6 = Synkellos, Chron. (Ecloga chronographica?) 140C. I; p. 282, 19 Dind.

Ti z okolí Anaxagorova vykládají mytické bohy: Dia jako mysl, Athénu pak jako dovednost. Odtud pochází i [slova] „Když ruce selhávají, odchází zručná Athéna.“

ἐρμηγεύουσι δὲ οἱ Ἀναξαγόρειοι τοὺς μυθώδεις θεοὺς νοῦν μὲν τὸν Δία, τὴν δὲ Ἀθηναῖαν τέχνην, ὅθεν καὶ τὸ “χειρῶν ὀλλυμένων ἔρρει πολύμητις Ἀθήνη.”

A 6 cfr = Geórgios Kedrénos, Compendium historiarum I, 144, 16-20 Bekker

Ti z okolí Anaxagorova vykládají Dia jako mysl, Athénu pak jako dovednost. Odtud pochází i [slova] „Komu selhávají ruce, opouští zručnou Athénu.“ Říkají, že Prométheus je mysl, neboť mysl je pro lidi prozíravostí (*prométheia*). Vyprávějí, že proto se také lidé [mohou] přetvořit, zjevně od vlastního mínění k poznání.

οἱ δὲ Ἀναξαγόρειοι ἐρμηνεύουσι νοῦν μὲν τὸν Δία, τὴν δὲ Ἀθηνᾶν τέχνην. ὅθεν καὶ τό “χειρῶν ὀλλυμένων ἔρρει πολύμητιν Ἀθήνην.” τὸν δὲ Προμηθεῖα νοῦν ἔλεγον· προμήθεια γὰρ ἐστὶν ἀνθρώποις ὁ νοῦς. διὸ καὶ μυθεύονται τοὺς ἀνθρώπους μεταπεπλάσθαι, δηλονότι ἀπὸ ιδιωτείας εἰς γνῶσιν.

A 6 cfr2 = Orphicorum fr. 347 Kern

Když ruce selžou, odchází zručná Athéna.

χειρῶν ὀλλυμένων ἔρρει πολύμητις Ἀθήνη.